Székesfejérvár, 1900. VII. évfolyam, 55. szám. Szombat, május 12.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutam ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katholikusok törekvéseinek előmozditására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesitett uj lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leo nápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.
Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség: Iskola utcza 12.
Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utcza 4. sz.)

A néppárt nem megy a delegációba.

(B.) Rút dolog a magyar politika, mióta a liberalizmus vált annak éltető elemévé. Az igazért, az ideálokért, a szabadságért való szeretet kihalt; vicinalistáké a világ. Az áldatlan pártpolitika fertőbe sülyesztette az országot, melynek posványában elfullad minden nemes törekvés. Megmételyezi magát a társadalmat, melynek ütöereibe átviszi megromlott vérét. Ilyen fülledt lehetett ez a szegény Magyarország a mohácsi vész előtt. Valjon milyen vész jön mireánk?

Nem hiába fogantatott a képviselőház erőszakkal és lélekvásárlással, de meg is látszik rajta. A pillanatra föltámadt köztisztességet elfojtották a sápvadászok s ma már ugyanaz a szellem uralkodik a liberalis párt lomha tömegén, melyet a közundorodás már egyszer szemétre vetett. Hisz reménykedés volt a közerkölcsök javitására tett kisérlet. A korrupczió felemelte fejét ujra, de most álarczot tett ábrázatára, hogy fel ne ismerjék és a köztisztesség neve alatt üzérkedik. Haza, becsület, tisztesség, mind csak üzérkedés tárgya, s ki belenéz politikai életünk kaleidoszkopjába, örült bachanaliával látja szemébe tipratni a magyar geniuszt.

A nemzet jobbjai félre állanak; visszahuzódnak az örült zsivajból, és átengédik a tért azoknak a kufároknak, kik a köztisztesség rovására kötik üzleteiket, győzik le versenytársaikat, s győzelmi tánczot járnak, mint afféle politikai kannibálok, kik levágták egy ellenségüknek minden becsületét. Ily elemekkel egy sorban állani nem lehet, legalább tisztességgel nem.

Látva ama személyes gyülölködés szülte hajszát, melyet Ugron ellen inditott a kormánypárt egy része, látva azt a kazár sunyiságot, melylyel elveszteni törekedett politikai életünk e kimagasló alakját: lehetetlen, hogy el ne forduljon az alattomos bosszúvágy e rút tényétől minden nemesen gondolkozó hazafi. És valjon megtette azt mindenki? Valjon védelmére keltek-e a függetlenségi pártok annak a székelynek, ki mindig buzogánynyal védte a magyar igazait, kinek himnuszokat zengett egykor minden párt — valjon védelmére keltek-e a pártok akkor, mikor sárral dobálták meg gyáva epigónok? Dehogy keltek. Hagyták sárba veszni a vezért, ki nagy szellemével fényes pályán vonta maga után őket, mint egy üstökös, de midőn az ő becsületéről volt szó, meghátráltak, mint afféle helóták, kik örömmel látják gazdájuk vesztét.

Csak egy párt állt Ugron mellé. Csak egy párt látta be, hogy Ugronnal együtt a köztisztességet készülnek eltemetni. A néppárt volt ez. Nem Ugron személyéért, nem nagy szolgálataiért, de a politikai tisztességért vállalt kezességet a néppárt, midőn Ugron ügyéből kifolyólag bizalmi férfiai lemondtak arról, hogy bemenjenek a delegációba. Hisz Ugron ellenlábasa a néppártnak, az volt az egyházpolitika napjai alatt, — az ma is. A politikai morál megmentése, mely Ugron ügyében letiportatott, késztette a néppártot arra, hogy ne menjen a delegációba, ne küzdjön egy sorban a morál sirásóival, kik „*megbélyegzési kisérlet áldozatává*“ tettek egy hazafit, kinek becsületességéről jelenben mindenki meg van győződve.

Igy tanitja a néppárt tisztességre az ellenzéket. És Zichy János gróf a néppárt elnöke előtt kalapot emel a nemzet, mert politikai ténykedésében egy szebb, egy jobb jövő jutalmát érzi lengedezni, mely meg fogja tisztitani poli-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TARCZÁJA.

Deák Windisch-Grätznél.*)

Deák Ferencz 1866. februárius 11-én Bezerédj István özvegyénél, szivar mellett elmondotta, miként járt ő 1848. végén gróf Batthyány Lajossal, Lonovics érsekkel, Mailáth Antallal és Mailáth Györgygyel a bicskei osztrák táborban Windisch-Grätznél megkisérleni a kiegyezést. A béke követségnek tudvalevőleg nem lett semmi foganatja. Windisch-Grätz Batthyányt el sem fogadta, s a többi négy urnak csak annyit mondott: „Umbedingte Unterwerfung! Teljes lefegyverezés s az összes várak átadása.“ Deák ez elbeszélését Csengery Antal följegyezte. Ime egynéhány anekdotás részlete.

Pöltenberg egy Géczy nevü fiatal hadnagyot rendelt mellénk kiséretül egy káplárral és tizenkét huszárral. Indulásunk előtt hallottuk a tisztek megjegyzéseit.

— Bizonyosan kényszeritik, hogy átálljon! jegyzé meg a másik.

— Kár ezekért a derék huszárokért is! kiáltá föl egy harmadik.

Végre megindulánk keresni az osztrák tábort. Nem kis föladat volt ez, mikor az ember azt sem tudta, mely irányban menjen. Aztán olyan csikorgó hidegben! Martonvásáron egy hideg szobában pihentük volna ki a nap fáradalmait, ha már hajnalban föl nem riaszt a háziszolga, hogy itt az ellenség! Sietve öltöztünk. A fiatal hadnagy az öreg káplártól kérdezé, mit tegyen. Ez azt mondá, hogy hadnagy urtól várja a parancsot.

— Küldjön hadnagy ur, mondám én közbeszólva, küldjön egy legényt fehér kendővel és egy trombitással az ellenség előőrse elé, s jelentse, hogy parlamentairek vannak a községben.

— Igen is, uram, jegyzé meg a vén káplár, ez a hadi regula!

Csakhamar visszajöttek a kiküldött legénynek jelenteni, hogy az egész csak vak lárma volt.

Tovább indultunk tehát keresni az ellenséget.

Verebnek tartva, az utban hallottuk egyszerü falusi emberektől, hogy abban a helységben már vagy ötezer német van.

— No hát oda menjünk! mondám.

— Mi az ördög, kiálta föl az egyik paraszt, nem hallották az urak, hogy ott a német?

— Éppen azért igyekszünk oda, atyafi! viszonzám.

— Ugyan ugy-e? mondták gunyosan a parasztok, gyanus szemmel nézegetve bennünket.

Megmagyaráztam erre nekik minő járatban vagyunk, hogy az ország gyülése küld bennünket értekezni az osztrák hadak vezérével, ha valahogy jó módjával, becsületes uton végét lehetne szakitani a háborunak.

— Úgy hát az ur Isten vezérelje kigyelmeteket jó szerencsével! mondják kalapot emelve a becsületes földmivesek.

Vereb közelében odavaló emberekkel találkoztunk. Ezektől hallottuk, hogy onnan is elmentek már a németek: csak kettő van ott még, s ezek éppen most sütik a Tóth István malacát.

— Káplár uram, azt mi esszük meg! mondá az egyik huszár kiséretünkből.

— Eszed a mennydörgös menyköt! jegyzé meg az öreg káplár.

— De isten teremtucsese megeszem, ha száz vasas német őrzi is!

— No csak ne szájaskodjál, tudod, hogy nem szeretem a hetvenkedő fiekót! viszonzá a káplár.

— Jól tudja káplár uram, mondá neheztelve a közvitéz, hogy atákban is megállom én a sarat!

— Az igaz, fiam, de most mégsem eszed a malaczot, felelé a káplár, mert parlamentér vagy. Ilyenkor pedig meg kell becsülnöd magadat!

A huszár nagyot sóhajtott és — elhallgatott. Hajh hogy parlamentér!

Verebre érkezve, Végh János házához szállottunk. Nem szükséges mondanom, mennyire szivesen látott vendégek voltunk. De itt sem tudták megmondani, merre vonult az ellenség.

*) Tóth Béla „Magyar Anekdotakincs“-éből.

Mai lapunk 6 oldal.

00000355

tikai életünk fojtó levegőjét, azt a malariától terhes levegőt, mely csak politikai csenevészeket képes produkálni.

Hol vannak azok a puritán negyvennyolczasok, kiket a nép bizalma ellenőrül küldött az ország házába, hogy védjék a haza nagy érdekeit és mindent, mi a magyar hazára üdvös, a magyar névre tisztességet hoz? Kötögetnek. Szövik, fonják a fontorkodás hálóját, melynek szálai közé Ugron politikai tisztességét már be is szötték. Vén banya módjára tere-ferélnek, házi pörpatvart csinálnak; a vérmesebbek késhegygyel futnak egymásnak — közben pedig tépegetik azt a 48-as zászlót, melynek védelmét reájuk bizták.

Egyedül a néppárt áll a helyzet magaslatán. Elfordul mindazoktól, kik tisztességtelen eszközökkel küzdenek, védelmébe veszi a közmorált, s még csak egy levegőt sem akar szivni a politika kannibáljaival és ezért nem megy velük a delegációba sem.

— **Delegáczió ellenzék nélkül.** A ma összeült delegáczióban nincs ellenzék. A gyülölettől elvakult Bánffysták Ugron Gábort kibuktatták a delegáczióból, bár hivatalos jelölését elfogadták. A pártköri egyezmények ezen perfid kijátszása boszankodást keltett nemcsak az ellenzéken, hanem Széll Kálmán pártjában is. Csupán a katholikus Ugront gyülölő Magyar Szó, Egyetértés, Pesti Hirlap örülnek a Bánffysták alacsony stiklijének. Okolicsányi, kit Ugron helyett választottak és Hollé Lajos, rögtön lemondtak a tagságról. A néppárt kedden délután tartott értekezletében teljes méltányossággal azt határozta, hogy a pártból választott két delegátus: ifj. *Zichy* János gróf és *Rakovszky* István szintén mondjanak le a tagságról. A lemondást kellő megokolással már benyujtották a képviselőházhoz. Az idei delegáczió tehát ellenzék nélkül marad. Nem lesz ott Ugron és Rakovszky, hogy bátor fellépésükkel sikra szálljanak a közös miniszterek ellen Magyarország igazai mellett. De hát ez kell Bánffyéknak, mert Ugron kibuktatása nem egyéb, mint alacsony farkcsóválás Bécs felé.

Egyről-másról.

A közelmult napokban tartotta Fejérvármegye rendes tavaszi közgyülését. Az ez alkalommal referált alispáni jelentés, vagyis inkább *Lits* Gyula biz. tag dörgedelmes megjegyzései nem mindennapi vitát provokáltak. A szélcsendet követő vihar itt-ott rést ütött a megyei közigazgatás leplén s bepillantván rajta ugy látszott, mintha nem állana egyészen rendjén a közigazgatás szénája. Én e helyütt *Magdics* István (nem Keifler, mint lapunkban tévesen emlittetett) biz. tag sokatmondó szavaira utalok. Arról volt szó ugyanis, hogy sok az iskolamulasztó tanköteles, főleg a hitfelekezeti iskolákban. Hát, ez bizony nagy baj! De még nagyobb baj az, hogy — miként Magdics István esperes plebános mondá — a mulasztó tankötelesek névjegyzékét az iskolai hatóság két hetenként beterjeszti a közigazgatási hatóságnak a szülők megbüntetése végett s szinte hihetetlen! e hatóságok mit sem tesznek, a gondatlan szülőket nem büntetik s igy azok gyermekeiket az iskolalátogatásra nem kényszeritik. Jó lesz felütni az illetékes hatósági közegeknek a népiskolai közoktatásról szóló 1868. évi XXXVIII. törvényczikket, főleg annak 4. §-át s ha megszivlelik az abban mondottakat, bizonyára az iskolaügyek elintézése is némi gondot fog igényelni. Véleményem szerint Magdics István biz. tag beszéde konkrét esetek emlitése nélkül is nem csekély oka volna egy meginditandó fegyelmi vizsgálatnak, mert hisz ily ügy elintézésére még a főispáni megnyugtatást sem találom elegendőnek.

Ámde az iskolaszékek eljárását sem tartom helyesnek. Álljanak résen s ne akkor kiabáljanak csak, ha ég felettük minden, a szikrát már lappangásában kell elnyomni és nem is csak szür alatt szép szóval, hanem, ha kell, a legszigorubb formák betartásával is. Figyelmébe ajánlom a fentjelzett §. utolsó mondatát: „... Söt, ha még ezen négyszeri büntetés sem téritené a szülőt (gazdát vagy gyámot) kötelességének teljesitésére: akkor az illető iskolaszék erről a felsöbb iskolai hatóságnál jelentést tesz, mely aztán az iskolától visszatartott tanköteles gyermek számára a községi hatóságnál külön gyám rendelését is szorgalmazhatja.“ Pedig hány hanyag szülő van!? Sapienti stb.

* * *

Akaratom ellenére léptem át városunk határát, átlépvén a vármegye területére, pedig — sajnos — itthon is lehet seperni. *Winkler* Vilmos városi főmérnök dicséretére legyen mondva, városunk az ő hivataloskodása alatt igen szép eredményt tud felmutatni. Most a Kossuth-utczát asztaltoztatja s örömmel jelzem, lázas gyorsasággal. Megkérem most szépen, vessen egy pillantást a Szt.-István-utczára, talán meggyőződik arról, hogy nem haszontalan dolgot igértek a városi urak a boldogult Pauer-féle püspöki ebédeken, midőn ezen utcza rendezését első s legkedvesebb kötelességök közt emlegették. A közelgő jubileumi ünnepségek országos jellegüek lévén aktuálissá teszik ez utcza rendezését, ha egyébként már utoljára maradna is. Ajánlatos volna az itt-ott tüfoku, ezeréves kövezetet felszedetni s az ott diszelgő fűágyakat, a mennyiben talán lehetséges is, eltüntetni. Egyébkent erről még lesz egy-két szavunk.

* * *

Midőn igy az utczarendezésről beszélek, eszembe jut a vásártér keleti során levő háztulajdonosok egy kérvénye, mely épen egy év óta van elintézés alatt s még sincs elintézve. A jelzett háztulajdonosok egy átjárót kérnek épittetni a Fehér-ló vendéglő és a csendőr laktanya előtt levő szobor között. A ki ismeri a viszonyokat, az tudja, hogy ez a kérelem nagyon is méltányos, mert már rövid esőzés után is az átjárás ott csak falábakon lehetséges. Ez a körülmény persze roppant közelről érdekli a Fehér-ló vendéglő üzleti érdekeit, miért is a tulajdonos kérelmezni fogja egy kompállomás létesitését s egyuttal mentőhely felállitását is, ezen azonban a város urai dijmentesen közlekedhetnek.

* * *

hol keressük előcsapatját. A hadnagyot küldöttük ki, hogy keresse föl. Hadnagyunk megjövén, jelenté, hogy elvégre csakugyan rátalált az osztrák hadsereg egyik hadtestére, előőrsök nélkül. Jellasics bán hadteste volt. Jellacsics maga elé vitette hadnagyunkat, s megtudva minő járatban vagyunk, kérdezé tőle az országos küldöttek neveit. A hadnagy elmondá. Tiszteletreméltó férfiak! — jegyzé meg a bán német nyelven. S egy kis levéllel bocsátotta utnak a hadnagyot, a melyre csak annyi volt irva, hogy Géczy hadnagy szabadon mehet a császári hadsereg főhadiszállásáig!

Mig hadnagyunk odajárt, azalatt jelentették, hogy a malaczsütő vadászkatonák a parasztlegényekkel összekaptak, s az egyik parasztlegényt megszurták. Ezt látva, a legények botra kaptak s mind a két német katonát leütötték.

— Hát mégsem ök eszik meg a malaczot! kiáltá föl huszárunk káröröммel.

Lonovits érsek káplánját küldte, hogy az utolsó kenettet lássa el a szegény németeket.

— Dejszen uram, nem gyónnak azok! jegyzé meg az öreg káplár.

— Talán protestánsok? kérdé Lonovics.

— Nem uram, válaszolá a káplár, hanem már megfagytak!

Bicskének tartva, Felcsuthon egy ház előtt egy német katonát láttunk, a mint tiszti ruhát tisztitott.

— Wer ist hier? kérdezém tőle.

A német katona elrémült arczczal rebegé, hogy N. N. Rittmeister, aki itt betegen fekszik. Nem hittem volna, hogy még mi is megijesztünk valakit ez utunkban; és épen osztrák katonát! Bementünk a házba. A kapitányt gyomorgörcsben fekve találtuk. Előadván neki, mi járatban vagyunk, egész megkönnyebbedve mondá, hogy már fogolynak hitte magát, a mint legényétől hallotta a huszárok érkezését.

— Huszárok itt, a mi vonalunkban, gondolám, magamban, Minő véletlennek kellett történni!

Ettől a kapitánytól tudtuk meg, hogy Windisch-Grätz herczegfőhadiszállása most Bicske. Megörültünk, hogy végre megtudtuk.

Bicske alatt ágyukat pillantánk meg felénk irányozva. Az ágyuk mögött egy törzstiszt állott távcsővel. A mint utóbb magától Windisch-Grätz herczegtől megtudtuk, csak ama törzstiszt tulságos óvatosságának köszönhettük, hogy ránk nem löttek. Meg is dicsérte öt ez óvatosságért Windisch-Grätz.

A bicskei fogadóhoz érve, egy ezredesnél vagy tábornoknál jelenté magát katonai kiséretünk. Ez a főtiszt megtámadta Géczyt, hogy merészelt a főhadi szállásig behatolni előőrsi kiséret nélkül. Géczy megjegyzé, hogy seholsem talált előőrsökre.

— Hazugság! kiáltá nyers hangon a torzonborz szemöldökü, nagybajuszu törzstiszt.

Mailáth, az országbiró, védelmére kel hadnagyunknak: ez meg elömutatja Jellacsics levélkéjét. Az osztrák törzstiszt szemétől messzetartva olvassa az iratot, s elszörnyüködve fordul a jelenvolt tisztekhez.

— Schauen Sie, meine Herren, ugymond, hier ist etwas, was rein unmöglich ist, und doch wahr ist! Hallatlan Ausztria dicsőséges hadi történetében! folytatá nagy páthosszal. Csakugyan idejöhettek ezek a parlamentairek a nélkül, hogy előőrsökkel találkozhattak volna. Egy tábornoknak annyira nem tudni a hadi szabályokat! Az ellenség parlamentaireit kiséret nélkül egy czédulácskával bocsátani a tábor kellő közepébe! Und dieser Feldherr, tevé hozzá gunyosan, ist der saubere Banus Jellacsics!

— Ah ah! hangzott mindenfelől a tisztek szörnyüködése.

Végre mi is szóhoz juthatánk. Értesülve küldetésünkről a bosszus törzstiszt, ment jelentést tenni a fővezérnek. Mailáth, személyes ismerőse Windisch-Grätznek, szintén elöre ment, értesiteni a herczeget. Kevés idő mulva egy segédtiszt jött jelenteni, hogy Windisch-Grätz herczeg, Batthyány gróf kivételével kész fogadni a küldöttség tagjait. Hasonló izenetet hozott Mailáth is. Öt szivesen látta a herczeg. A küldött-

00000357

Nagyot kell ugranom, mert a sóstón, illetve a sóstó sétatéren is van egy kis dolgom. A sétány gyönyörü, az erdő lombos fái csak egyetlen napsugarat sem bocsájtanak a járókelőkre s mégis azt kell mondanom, hogy élvezhetetlen. Itt-ott néhány czigány rajkó valódi nyári diszben bujik elő s mire nagynehezen megszabadul az ember tőlük, menekülni kell a kerékpárosok rohama elől s midőn az ember gyanutlanul az utról letér, megrezzen a bokor s szerelmi idillt zavar meg s egy-egy szeparé-jelenetnek vet véget. Igaz, hogy ilyenkor minden bokor szállást ad, de hogy ily sok „pillangó" keresse fel e szállást, mint most, ez még sohasem fordult elő. Alighanem rossz esztendőnk lesz; jó volna, ha a rendőrség helylyel-közzel oda állitana egy viharágyut, talán megzavarhatná az ott uralgó gyanus nyugalmat. **Szemfüles.**

UJDONSÁGOK.

— **Májusi ájtatosság.** A katholikus anyaszentegyház az év legszebb hónapját a virágok havát, a kedves májust az emberi nem Megváltója édes anyjának, a bold. szüz Máriának tiszteletére szenteli. Az öntudatos hivő odasiet május havában a legszebb, a legékesebb virághoz szüz Máriához s kezével virágot hint az ő szobra körül szavával pedig édes dallamu éneket zeng neki s hozzá sóhajt bánatában. Buzgó népünk a májusi ájtatosságot igen szereti, mert a „Menyország királynéja" dicséretét folyton hallhatja és tiszteletét méltóan leróhatja a „szomoruak vigasztalója", a „betegek gyógyitója" irant. Naponkint megtellik a sz. Ferenczrendiek temploma, hol az ájtatosság tartatik, és odaadó hivő lélekkel hallgatja a nép a szónzkok ajkáról elhangzó szent beszédet. A fiatal világi papság ép ugy mint a sz. Ferenczrendi atyák egyaránt emelik a hivek buzgalmát beszédeikkel. Egyik napon egy fiatal barát, Antal atya lép a szószékre, kimondja a jeligét s beszélni kezd az önzésről. Ajkáról mint a méz folyik a szent ige s behat a szivekbe s oly szivesen, oly örömmel hallgatja mindenki. Egy másik alkalommal az áldozat szükségességét fejtegeti. Beszédje megragadja s magával viszi a sziveket. Beszéde jó konstructiójához hozzájárul még kellemes csengő organuma s lebilincselő előadása. Nem akarjuk mi dicsérettel elhalmozni s mintegy kiemelni e szónokot a többi közül, hiszen ez ellen az ő szerénysége tiltakoznék legjobban, hanem csak jelét akarjuk nyujtani annak a lelki gyönyörüségnek és élvezetnek, melyet beszédei által a hiveknek szerzett.

— **A jótékony nőegylet** ez évi hálaadó istentiszteletét *Károly* János nagyprépost e hó 14-én reggel 9 órakor tartja meg a székesegyházban. Az elnökség ezuton is fölkéri a tagokat, hogy a szt. misén minél számosabban jelenjenek meg.

— **A városok kongresszusa.** Már emlitettük, hogy a magyarországi városok *Győr* kezdeményezésére kongresszust tartanak, a melyen megbeszélik a városokat érdeklő ügyeket, hogy a hol szükséges lesz együttesen lépjenek fel érdekeik megvédésére. A f. hó 28-án Győrött tartandó kongresszuson Székesfejérvár városát *Havranek* József kir. tanácsos polgármester, továbbbá dr. *Saára* Gyula, *Hübner* Károly és dr. *Rádai* Lajos fogják képviselni. A polgármester tegnap egy szükebb körü értekezleten mutatta be a kongresszus elé terjesztendő programmját, melynek irányelvei a következőkben ismertetjük:

1. Sürgető memorandum intéztessék a kormányhoz, a városokra vonatkozó törvényjavaslat mielőbb való elkészitésére, a városok autonom jogainak föntartása mellett.

2. Már most oly intézkedést kérjenek a kormánytól, hogy a városokat az állami érdekeket czélzó intézkedésekért bizonyos összeggel kárpótoltassék. A rendőrség államosittassék. Az árvaszékeket szüntessék meg. Vegyék el a városoktól a középiskolák fentartásának terhét.

Hát hiszen mind szép dolog ez, de megvalljuk, némi aggályaink vannak e szép eszmék megvalósitását illetőleg. Ugyanis nem merjük elhinni, hogy mindezeket megérhetjük e világi életünkben. Söt még a gyermekeink sem. Mert akkorra uj eszmék születnek, ezeknél szebbek, nagyobbak, mielőtt ezekkel komolyan foglalkoznának odafönt a magas kormánynál. Mert az a kormány oly *magas*, hogy a szeme se ér hozzánk, hogy megláthatná a mi tengernyi terhünket, bajainkat, nyomoruságunkat. A kezét meg hol a maga zsebjén tartja, hol a mieinkben.

— **A „Tóvárosi olvasókör"** a kerthelyiségében ujonan felállitott tekepályáján versenyt rendez. A verseny f. hó 19-én d. u. 2 órakor veszi kezdetét s 26-án d. u. 6 órakor záródik, mely alkalommal a dijak is kifognak osztatni. A verseny bezárása alkalmával vagyis 26-án 5—8 óráig a m. kir. honvéd zenekar fog hangversenyezni. A hangversenyre a belépti dijak a körtagok és családtagjaik részére 20 fillér, nem tagok részére 1 korona. A hangversenyt 9 órakor táncz követi.

— **Lelkészválasztás.** A *csákváriak*, ugy látszik, mégis csak belenyugosznak a megváltozhatatlanba s a lelkészválasztásnak már-már kiélesedett ügyét okos tapintattal, a törvényes módozatok betartása mellett eszközölt választással elintézték. Mint tudositónk értesit, az egyházközség tegnap tartott gyülésében egyhangulag elhatározta, hogy *Dézsi* Mihály *biai* lelkészt hivja meg lelkipásztorául.

— **Reform a bábaképzés terén.** Egyes szegényebb anyagi viszonyok között levő községeknek eddig meg volt engedve, hogy főorvosi igazolványokkal biró parasztasszonyokat szerződtessenek községi bábáknak, most azonban a m. kir. belügyminiszter e téren reformra határozta el magát. A főorvosi igazolványos bába intézményt megszünteti s helyette kapcsolatban az állami bábaképző intézetekkel 8—10 hetes tanfolyamokat rendez. A belügyminiszter fölszólitotta most a megyei törvényhatóságot, hogy tegyenek ez irányban előterjesztést.

— **Névmagyarositás.** *Herzog* Ferencz székesfejérvári illetőségü, helybeli lakos vezetéknevét „*Herczeg*"-re magyarositotta.

---

ség többi tagjairól is megjegyezte, hogy „ehrenwerthe Namen!" Csak Batthyányra jelentette ki, hogy öt nem fogadhatja.

* * *

Kimenvén az udvarra, huszárainkat vitában találtuk több vasas némettel.

— Was Respekt! a kinek Vereben a malaczra fájt a foga. Huszár Respekt vor Uhlán? Nein. Uhlán Respekt vor Huszár! Huszár niksz Respekt vor Kürazir.

A német tisztek, kik között minden fegyvernem képviselője volt, magok is mosolyogtak. Hadnagyunk vetett véget a huszárok versengésének, kirendelt szállásaikra küldve őket.

Bennünket is elvezettek a nekünk rendelt szállásra. — Egyetlen szoba mindnyájunknak, két ágygyal. — Előttünk két tiszt volt ide szállásolva. — Mertens őrnagy, ha jól emlékszem nevére, a ki a küldöttség ellátása iránt intézkedni volt megbizva, engedelmet kért tőlünk, hogy ideiglenesen csak ily rosszul szállásolhat el. Holnap, jegyzé meg, több szállás megürül és nagyobb kényelemről gondoskodik. Lonovics érsek a bicskei kath. paphoz, Barsihoz, küldötte titkárát, szállást kérni. A titkár azonban csakhamar elrémülve jött vissza, jelentvén, hogy a tisztelendő urat, a kihez küldve volt, ő előtte verték vasba s vitték el fegyveres katonák. Lonovics elhalványult.

Délután négy óra tájban jött hozzánk egy segédtiszt, jelenteni, hogy Windisch-Grätz szivesen lát bennünket öt órakor ebédre saját asztalához. De, ugymond, ha a küldöttség tagjainak, át lévén fázva s törödöttek levén a hosszas utazástól, alkalmatlan volna a herczegnél ebédelni, külön mellékszobában is terittethet számunkra a herczeg. Én, főleg Batthyány miatt, a kit Windisch-Grätz nem fogadott el, az utóbbi ajánlat mellett voltam. Az ebéd igen jó volt. Egyik étel fogoly levén, tréfásan mondom Lonovicsnak: „malum omen." Lonovics elkomorult.

Batthyány, Mailáth és Lonovics este sokáig kártyáztak. Éjfél után én és Mailáth a két ágyba feküdtünk. Lonovics egy karosszékbe dőlt, Batthyány egy zsupp szalmát hozatott be, arra feküdt. Lefekvés előtt kimenvén, visszajövet tréfásan jegyzém meg, hogy baj nem érhet bennünket, mert olyan két gyönyörü szál gránátos áll ört ajtónk előtt, hogy Nagy Fridrik atyja sokat adott volna érettök. Lonovics elsápadt. Az éjet is álmatlanul töltötte, mig mi elég jól aludtunk. Másnap reggel vettük észre, hogy a gránátosok nem minket, hanem a tábori pénztárt őrizték az átellenben levő szobában.

Időközben az osztrák hadsereg egy része a főváros felé előbb mozdulván, több szállás megürült. Most a küldöttség két-két tagja külön szobát kapott. Én Batthyányval voltam egy szobában. Mailáth Lonovicsesal egy másikban. Séta és olvasás közt töltöttük a napot. Nagy Károly bicskei könyvtárából hoztam el egy Tacitust és egy Horatiust. Az egyiket Mailáthnak adtam. Mailáth és Lonovics éppen nyitott ablaknál állottak, mikor őket meglátogattam. Ablakukból folytonos ágyuzást véltek hallani. Én kimenvén, rövid időn ismét visszatértem.

— Halljátok-e, kérdezém tőlök, most is az ágyuzást?

— Nem! Most megszünt! válaszolák.

— Mindjárt fogjátok ujra hallani! mondám ismét kimenve.

Visszajövet azzal fogadtak, hogy csakugyan megint hallják az ágyuzást. Ekkor világositám föl őket, hogy alul a nyitott pinczeajtót csapkodja a szél, annak a hangját hallják. Előbb azért hallgatott el az ágyuzás, mert betettem a pinczeajtót.

* * *

Negyedik nap reggel jelentette nálunk az öreg huszárkáplár, hogy hadnagyunk és huszár pajtásai, nem állhatván ellen a fenyegetéseknek és csábitásoknak, mindnyájan átpártoltak az osztrákokhoz.

— Nekem sem lehet már többé ellenállnom, tevé hozzá az öreg káplár; de nekem Isten teremtucsese, nem sok hasznomat veszi a német!

00000359

— **Fagyos szentek.** A fagyos szentek trimvirátusának évfordulójától félt mindenki, főleg a gazdaközönség, s nem hiába, mert már f. hó 11-én a meleg, esős, majd derült idő hirtelen megváltozott, a levegő hőmérséklete alaposan lehűlt ugy, hogy méltán rettegett mindenki az éjszakára várható fagytól. A kültelkeken itt-ott tüzeltek, másutt letakargatták a fejlődő hajtásokat, a legtöbb helyen azonban nem is gondoltak a védekezésre. Az éjszakai fagy következményeiben még meg nem itélhető, általános azonban a hiedelem, hogy kevésbé védett helyeken a fagy kiszámithatlan kárt okozott. Legkevesebbet szenvedtek a kerti vetemények, a fagy jelei azonban a rét kapás növényein már észrevehetők s igy valószinü, bár ezt csak a közel jövő fogja beigazolni, hogy a szőllő is megérezte a fagyos szentek első zord leheletét.

— **Mükedvelöi előadás.** A székesfejérvári fodrász ifjuság 1900. május hó 20-án a városi szinházban jótékonyczélu mükedvelöi szinielöadást rendez. A derék mükedvelők, kiket már az elözö évekböl igen elönyösen ismerünk, ez alkalommal a „Felhö Klári"-t Rátkay pályadijnyertes népszinmüvét fogják elöadni. A darab rendezését *Békefi* (Sz.) István, a zenekar vezetését pedig *Bardon* Sándor vállalta el. Szereplök:

Özv. Aba Györgyné	Vild Mariska.
Aba András	Hollósy Ferencz.
Felhö Klári	Lévay Róza.
Felhö Katicza	Zach Valéria.
Fátyol Ferkö	Szabady László.
Tenger Ádám	Szinável József.
Bálint, fia	Lackner István.
Csik Vendel	Herczeg István.
Istók, fia	Gaál János.
Viola Éva	Lengyel Paula.
Rokkáné	Juhász Czeza.
Gergö	Verli János.
Szita Pista	Barbély Béla.
Esperes	Vild József.
Turbék Máté	Vértessy Jenö.
Bencze	Máté József.
Magda	Vild Etel.
Gyuri	Svinger Lajos.
Egy legény	Bögyös József.

Kezdete 8 órakor. — Helyárak: Földszinti és I-sö emeleti páholy 6 kor., II-od emeleti páholy 3 kor., I-sö r. zártszék (1—5 sor) 1 kor. 20 fill., II-od r. zártszék (6—10 sor) 1 kor., III-ad r. zártszék 80 fillér.; II-od em. zártszék 60 fillér. II-od em. álló 40 fillér. Földszinti álló 50 fillér. Tanuló és katonajegy 40 fillér. Karzati ülö 40 fillér. Karzati álló 30 fillér. — Felvonásközökben Csanyi Károly jóhirnevü zenekara fogja a közönséget mulattatni.

— **Elgázolás.** *Krausz* Mór székesfejérvári lakost, a környék lókereskedöinek Nesztorát, a kit eme szakmájában már oly sok baleset ért, ma d. e. 9 óra tájban a „Fehérbárány" vendéglö elött *Bársony* István pátkai lakos egyes fogatával eltiprotta. A szerencsétlenül járt lókereskedö, bár arczán, fején s még több helyütt sulyos sérüléseket szenvedett, minden segitség közbenjötte nélkül ment haza ösz-utcza 3. szám alatti lakására. A gondatlan 21 éves legényke pedig, ki ellen a rendörség a vizsgálatot nyomban megindította, rosszat sejtve elvágtatott.

— **A magyar tanszeripar.** A szegedi tankerület föigazgatója: Platz Bonifácz az Országos Tanáregyesület Közlönyébe a magyar tanszeriparról hosszabb czikket irt, melyben azt fejtegette adatokkal bizonyitva, hogy igazi magyar tanszeripar nincs és igy a magyarországi iskolák kénytelen-kelletlen e téren is külföldi iparczikkekre szorulnak. E közleményt több napilap átvette, ami arra inditotta az Országos Iparegyesületet, hogy a közönség tájékoztatására e kérdést egy szakértekezleten megvitassa. Az értekezlet melyben az iskolai szerek készitöi, elárusitói, továbbá a tanügyi körök képviselve voltak, pontról-pontra tárgyalta dr. Platz czikkének állitásait és hiteles adatokkal konstatálta, hogy ezek az állitások tulnyomó részben a viszonyok teljes félreismeréséböl erednek. Igy konstatálta az értekezlet, ami különben köztudomásu, hogy a magyar *papirgyártás* teljesen versenyképes, *czeruza* szintén igen jó minöségben kapható, söt a magyar irógyár *külföldre* is sokat szállit; *magyar toll* különböző minöségü van, még pedig egészen a legfinomabb kvalitásig, ellenben *Ausztriában* (ahonnan legtöbb magyar ember vásárolja az irótollát) csak angol gyártmányt hoznak forgalomba; a *magyar tinta* pedig egyenesen világhirü és Európa összes országaiban el van terjedve; *tollszár* szintén készül itthon szép is jó is, olcsó is; nemkülönben *könyvestáska, rajztábla, térkép, földgömb; krétát* pedig annnyit készitenek, hogy nem is tudnak tuladni rajta. Készülnek ezenkivül finomabb *fizikai szerek* is, de igaz, csak a mérsékelt kereslethez mért menynyiségben. Viszont azt is konstatálta az értekezlet, hogy a leghaladottabb ipari államokban sem készül minden iskolai szer, ami természetes is. Igy többek között tollszár gyár egész Európában csak három-négy van, ebböl egy Magyarországon és Németországon is csak egy. Elhatározta az értekezlet, hogy a támadást visszautasitja és egyuttal felkéri az Országos Iparegyesületet, kérje meg a kereskedelemügyi miniszter utján a kultuszminisztert, hogy ö a tanügyi hatóságokat és iskolafentartó testületeket világitsa fel a magyar tanszeripar valódi állapotáról és hivja fel öket, hogy ezt az iparágat tölük telhetöen támogassák. Az iparegyesület végrehajtó-bizottsága az értekezlet határozatához hozzájárult és a határozatnak megfelelö felterjesztést intéz a kereskedelemügyi miniszterhez.

— **Pikáns levelezö-lapok.** Élelmes emberek, kik a mind nagyobb arányokat öltö képes levelezö-lap divatot üzleti érdekböl terjesztik és fejlesztik, annak idején ösztönszerüleg kitalálták, hogy portékáiknak csak a minél gazdagabb változatosság adja meg a tartós életképességet. Igy mentek a tájképekröl ezerféle egyéb tárgyra, s ma már odajutottunk, hogy az a luksuszczikk különösen a fiatalságnak majdnem olyan életszükségletévé vált, mint a mindennapi kenyér. Söt akárhányan a szájuktól vonják meg azt, a mit az ilyesmire költenek. Azonban, mint minden divat, ugy az anziksz-kártya-kultusz is szertelenségekbe tévedt, elfajult. Ezzel elvégre édeskeveset törödnénk, ha ez az eltévelyedés minden veszedelem nélkül járna, de immár nem csak morális érzületünket sérti, hanem félünk töle, mint a ragályos betegségek baczillusától. Ki kételkednék abban, hogy a kirakatokban látható, szemérmetlen jeleneteket ábrázoló képek megmérgezik testét-lelkét annak az ifjuságnak, mely az ilyen hatások befogadására egyébként is a legfogékonyabb? Ép ezért a leghatározottabban kell kárhoztatnunk a rendörség közönyösségét, melylyel türi, hogy ez a piszok a kirakatokban közszemlére tétessék. Ha talán eddig nem vette volna észre, különös figyelmébe ajánljuk a nádor-utczai *Eisler* Adolf-féle és az iskola-utczai *Gold*-féle papirkereskedéseket.

— **A vigyázatlanság áldozata.** *Pikta* János sarló-utcza 21. sz. alatti lakos *Ferencz* nevü kömüves-tanoncz fia f. hó 11-én a délelötti órákban a Ferenczrendiek épületének Szent-Imre-utczai sarkán ólálkodott, majd *Giffling* Ede föügynöknek ott álló lovával kezdett játszadozni valószinüleg orronverösdit, a mit a különben jámbor állat végre is ugy megunt, hogy a gyerek piszkálódó ujját leharapta. A fiu kezét a kórházban bekötözték, a leharapott ujj pedig papirosba göngyölve a rendörség corpus delictumainak gyüjteményébe került.

— **Köszönet a szivességért.** *Vas* Imre dunaföldvári lakos Györböl, hova Budapeströl marhát hajtott, Székesfejérváron keresztül ment haza felé. Városunkba érve pénze elfogyott, s ezen kétségbeejtö állapotában betért a lovasberényi-ut 28. sz. alatt levö Weisz-féle korcsmába, arra kérvén a vendéglöst, hogy adjon neki éjjelre szállást. — A marhahajcsár az éjjeli órákban igénybe is vette a szállást s el is ment bucsu nélkül magával vivén az ugyanazon helyiségben alvó *Tóke* István mindenes vadonatuj csizmáját és zsebóráját. A vendéglös az esetet elmesélte szomszédjának *Hegyes* Ferencz és *Kulifai* Imre itteni lakosoknak, a kik már kora reggeli órákban a csalai határba mentek dolgozni. A lovasberényi uton haladva feliamerték fekete szüröröl a vidéki atyafit s galléron ragadva a rendörség elé állitották, honnan az ügy a kellö elönyomozat befejezte után az ügyészség elé kerül. A csizma és óra ismét visszakerült gazdája birtokába.

— **A Fejérmegyei Napló szerkesztösége május elsején a Jókai-utcza 12. sz. (Pick-féle) házba költözött. A lapunkat érdektö közleményeket ezentul ide kérjük czimezni.**

— **Uj körkép.** Május 20-án uj körkép nyilik meg a fövárosban (az Aréna-uton, a mücsarnok mellett), a Bem-Petöfi körkép helyén, s ez lesz az egyedüli körkép széles ez országban, melynek közönsége pedig a legnagyobb érdeklödéssel viseltetik az ilyenfajta müvészi alkotások iránt. Az uj körkép százhusz méter hosszu vászon, a Corso Vittoro Emanuelótól tekintve, egész *Nápolyt* ábrázolja. Olaszország e legszebb városát, szinte valamennyi külön-külön csodálatos gonddal megfestett házával, háromszáz templomával, minden nevezetességével, szobraival, parkjaival, királyi palotával, kilátással a Vezuvra, a tengerre, hires szigetjei: a Caprira, Ischiára, Péocidára, a narancs és czitromligetekre, az utczákon a tipikus nápolyi alakok és jelenetek sokaságával. — Olyan ez az óriási kép, hogy szinte elénk varázsolja azt a gyönyörü helyet, melyröl a régi olasz közmondás azt tartja: „Nápolyt látni és meghalni." — A képet Fleischer Fülöp festö-tanár festette (a bécsi világhirü császári jubiláris kép mestere) több müncheni festö közremüködésével. Nem lehetne szép egy Nápolyt ábrázoló kép, ha nem lenne müvészi az ege és a Nápoly körkép egét ugyanaz festette, aki a Kosciusko és Bem-Petöfi körkép annyiszor megcsodált egét festette.

Irodalom.

— **Honi ipar.** Egy havonkint kétszer megjelenö folyóirat indult meg ez évben Budapesten, mely a hazai ipar támogatását és a magyar iparczikkek ismertetését nevezte programmjául. A „Honi Ipar" eddig megjelent számai igazolják, hogy szerkesztöi e czél lelkiismeretes megvalósitására törekesznek. Most kaptuk meg a harmadik számot, melynek gazdag tartalmából különösen kiemeljük a következö czikkeket: *„A 120 milliós kölcsön, Az épitö ipar bajai, Az ipartörvény reviziója, A magyar ipar fogyatékosságai, Iparpártolás a gyakorlati életben" stb.* A Honi Ipar ezenkivül rendesen közli a hazai beszerzési források jegyzékét. Ajánljuk e valóban hézagpótló folyóiratot olvasóink figyelmébe. A „Honi Ipar" elöfizetési ára félévre 5 korona, mely a kiadó-hivatal czimére — Budapest, Royal-szálló, A. III. — küldendö.

00000360

— **Emlékkönyvecske** a keresztény Magyarország kilenczszázados évfordulójára. A katholikus fiu- és leányiskolák növendékei számára, irta és szerkesztette Ember Károly, a „Népnevelő" szerkesztője. Alkalmas segédkönyv ez az iskolai ünnepélyekhez és e mellett kedves olvasnivalókat nyujt a jubileumi szentévre a katholikus tanitóknak. Vallásos és hazafias szellem lengi át minden sorát a pedagogiai érzékkel megirt és összeállított könyvecskének. Az izlésesen kiállitott és képekkel is illusztrált könyvet a Szent-István-Társulat adta ki. Ára csak 20 fillér, hogy lehetőleg a szegényebb növendéknek is módjában álljon azt megszerezni. A megrendeléseket bérmentesen eszközli a Szent-István-Társulat ügynöksége, Budapesten, VIII., Szentkirályi-utcza. 28.

— **Katholikus Szemle.** A Szent-István-Társulat megbizásából szerkeszti Mihályfi Ákos dr. Most jelent meg a májusi füzet a következő érdekes tartalommal: Dombi Márk dr: Vajda János költészete. Vethési József dr.: Az alkoholizmusról, második közlemény. Karácson Imre dr.: Szigetvár ostromának török leirása. Gopcsa Endre: Genesius, a szinész. Elbeszélés. Szücs József: Távolban. Költemény. Rákos István: Elfáradtam nagyon. Költemény. Amalarius: A veszprémi egyházmegye uj ritualéje. Könyvismertetések és birálatok: Erdujhelyi: A közjegyzőség története. Ism. Békefi Remig dr. — Platz: Utazás a természetben. Ism. Dombi Márk dr. — Prónai: Olvasókönyv. Bartha: Magyar nyelvtan. Ism. Lakatos Vincze. Időszaki Szemle (—*n*) és a melléklet gyanánt adott Társulati Értesitő zárják be a tartalmas füzetet. A Katholikus Szemlét a Szent-István-Társulat tagjai tagilletmény gyanánt kapják, nem tagoknak előfizetési ára egy évre 10 korona. Az előfizetések valamint a tagságra való jelentkezések a Szent-István-Társulat titkári hivatalához (Budapest, VIII. Szentkirályi-utcza 28. sz.) intézendők.

— **Déryné teljes naplója.** Körülbelül husz esztendeje, hogy megjelent egy könyv, mely az akkori irodalmi körökben a legnagyobb föltünést keltette. *Déryné* naplója volt az és akik elolvasták, azt mondták, hogy a memoár-irodalomnak valóságos gyöngye, melyet megirigyelhet tőlünk a legmesszebbre haladott nemzetek irodalma is. Nemcsak érdekes tartalmánál fogva, hanem mint korrajz is, mely a szinészet viszonyaival kapcsolatosan a huszas és harminczas évek magyar társadalmi életet kitünően megrajzolta. Déryné naplójának első kiadása, mely nem volt teljes, mivel sok érdekes részlet kimaradt belőle, azóta elfogyott és egy-egy példánya ritkaság számba megy. Jó gondolat tehát azt ujból és egyuttal teljes szövegben kiadni abban az egyszerű csevegő stilusban, ugy amint Dériné megirta. A kiadást a Singer és Wolfner czég vállalta magára, a kéziratban meglevő szöveg átnézését pedig *Bayer* József a kiváló irodalomtörténet-iró. A teljes munka 16 korhü arczképpel három kötetben fog megjelenni, de lesz belőle füzetes kiadás is. Az első füzet most jelent meg, ára 50 fillér, az egész munka 28—30 ilyen füzetből fog állani. A teljes mü előfizetési ára 14 korona. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

— **Magyar anekdótakincs.** Ennek az érdekes és kiváló munkának immár a 15—20. füzetét kaptuk, a melyek tartalomra nézve semmivel sem állnak mögötte az előbbieknek. Sőt ezuttal azt tapaszteljuk, hogy irója, *Tóth* Béla, egyre becsesebb anyaggal gazdagitja gyüjteményét, a melyről bátran elmondhatjuk, hogy legtökéletesebb a maga nemében, s valóságos kincsesbányája a magyar nemzeti humornak. És hozzá még Tóth Béla, legnagyobb nyelvmüvészünk, a vele született lelkiismeretességgel ragyogó, művészi köntösbe öltöztette az összegyüjtött adomákat s igy annál élvezhetőbbé tette őket. Ez a munka minden ízében magyar. Benne van a magyar nemzet lelke, még pedig olyan, a milyen a honalapitástól a mai napig volt. A királytól egész az utolsó földmüvesig, mindenki mond valami bölcset, elmést, jóizü, humorosat benne. Azért melegen ajánljuk ezt a munkát mindazoknak, a kik ebben az amugy is sötét világban, a derültet, a jókedvüt szeretik. A magyar anekdótakincsből eddig már húsz füzet jelent meg. Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkiadóhivatalában, Budapesten, Andrássi-ut 10. sz. Egy-egy füzet ára 50 fillér.

— **Magyarország és a zsidóság** Ezen a czimen vaskos kötet, hatalmas politikai és közgazdasági munka jelent meg *Pétrásserich* Gézától, az ismert nevü fiatal publiczistától és közgazdasági irótól, kinek a zsidó kérdésről már eddig is irott publiczistikai kisebb czikkei általánosan ismertek. A jeles iró ez alkalommal oly munkálattal lepi meg a magyar politikai irodalmat s a magyar olvasó közönséget, a milyet e kérdésről még Magyarországon nem irtak. Felölel magában ez a munkálat mindent, a mi a zsidó kérdésbe csak belevonható. Van benne biblikus, etnografiai tanulmány, kulturtörténet, politika, közgazdaság, kultura, szocziológia, egyszóval egy alapra van benne helyezve a vallás, a faj és a gazdasági tényező, mint a zsidóban egymással elválasztathatlanul és szervesen egyesült háromság. A könyv — mely nyolcz fejezetre van osztva, mindenekelőtt a zsidók ókori történetét világitja meg, felhozza azokat az okokat, a melyek a zsidó állam bukását s a zsidók végleges elszegényedését okozták. Aután áttér a zsidók szétterjedésére az egész világon, külön fejezetben tárgyalja a zsidó vallást és karaktert, theológiai iskolákat, rátér a zsidó egyetemleges s internaczionális politikára s rámutat arra a befolyásra, melyet ez a politika minden nemzet köz- és magán életére, politikájára, kulturájára és társadalmi tevékenységére gyakorol. Ezután rétér hatalmas fejezetekben Magyarország közgazdasági, kulturális és társadalmi helyzetének igazán megkapó s hü ecsetelésére s rámutat arra a borzalmas, arra a kétségbeejtő befolyásra, rettenetes romblásra, melyet a zsidóság nemzetünk életében mindezen a téren elöidézett. Ugyanekkor feltárja azokat az eszméket és rámutat azokra az eszközökre és módozatokra, melyek utján még megmenteni lehelne azt, a mi megmenthető. Végezetül behatóan foglalkozik a zsidó kérdés megoldásának módozataival. A bámulatos szorgalommal, rendkivüli ismeretkörrel s nagy tudással megirt munkálat valóban elrettentő képét tárja elénk közállapotainknak, pusztulásainknak, s lehetetlen, hogy meg ne győzzenek minden logikusan gondolkozó főt, meg ne inditsanak minden érző s hazáját szerető szivet. Ily kép mellett, mint a minő e könyvben van ecsetelve, igazán bámulatra méltó, hogy a szerző fiatal kora daczára is mennyire meg tudta örizni higgadtságát s tárgyilagosságát. Valóban oly hatalmas alkotás a *„Magyarország és a zsidóság"*, a milyen hazánk irodalmában e nemben még egyáltalán nem — s tudtunkkal a külföldön sem — jelent meg. A ki ismerni akarja a valóságban közállapotainkat, gazdaságunk, kulturánk és társadalmunk sülyedését, a ki ismerni akarja a zsidót és zsidó kérdést, az nem nélkülözheti ezt a könyvet. — Kapható a Szent Gellért kath. müintézetben Budapest, VIII., Práter-utcza 44. szám; a szerzőnél, Budapest, „Alkotmány" szerkesztőség, valamint minden könyvkereskedésben. Ára a csinosan kiállitott s 208 lapra terjedő kötetnek 3 korona.

Szerkesztői üzenetek.

B. S. Velencze. Vártuk az agárdi gyülés lefolyásának leirását — de hiába vártuk.

Több érdeklődőnek. Mindenkor szivesen látjuk Szent István-utcza 1., vagy Jókai-utcza 12. szám alatt, hol belmunkatársunk is nyujthat felvilágositást.

A megirt tervezetet nem tehetjük magunkévá — mást kérünk.

A. L. Előkelő nemesi családból származik az, ki pénteken tartott beszédet.

S. Megjöttek.

Felelős szerkesztő: **Chay Antal.**

Kiadó lakás!

A Várkapu-utcza 3-ik számu házban egy 5 szobából és a megfelelő mellékhelyiségekből álló lakás 1900. augusztus hó 1-étől kiadó. Bővebb felvilágositással szolgálnak Herczeg Ignátz üzletében.

1062 vg. 900. sz.

Árverési hirdetmény.

Mely szerint közhirré tétetik, hogy a székesfehérvári kir. törvényszék mint csődbiróságnak 3133 p. 1900. sz. a. kelt végzésével vbukott Lévai Gyula csődtömegéhez tartozó, a tömeggondnok által 1898. évi november hó 24-ikén kiállitott kimutatásban foglalt összesen 617 kor. 44 fillér névértékü követeléseknek birói árveréseni eladása elrendeltetvén, annak a székesfehérvári kir. járásbiróság 1900. VI. 222 1. sz. a. végzése következtében **Székesfehérvárott a városház udvarán leendő foganatositására határidőül 1900. évi május hó 31-ik napjának d. e. 9 órája kitüzetik** és arra a venni szándékozók oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy ezen alkalommal a kérdéses követelések szükség esetén a a névértéken alól is a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adatni.

Megjegyeztetik azonban, hogy a csődtömeg az elárverezendő követeléseknek sem valódiságáért, sem behajthatóságáért nem szavatol.

Kelt Szfehérvárott, 1900. évi május 10-én.

Havas Sándor.
kir. végrehajtó.
Budai-ut 17. szám.

!!! NEM HULL A HAJ, NINCS TÖBBÉ KOPASZ EMBER!!!

Szenzácziót kelt a gyógyfükivonatom, melyet évek hosszu során át tanulmányoztam, hogy mikép lehessen meggátolni a megkopaszodást.

EXIKÁTOR

1 üveg ára 2 kor. 40 fillér.

Feltedeztem és százszoros pénzzel fizetek, ha kétszeri használat után rögtön meg nem szünik a **hajhullás, korpaképződés** és mindennemü **fejbőrbetegség.**

Kapható gyógyszertárakban és mindennemü illat- és pipereczikk-kereskedésben.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, Király-utcza 12. sz.

Erdélyi föraktár és vezérképviselőség: GÓTH GYULA, illat- és pipereczikk nagykereskedőnél, Gyulafehérvár-Főtér.

Vidéki megrendeléseket utánvéttel azonnal eszközöl:

Egyedüli készitő és széjelküldési raktára: DOBÉ NÁNDOR uri, női és szinházi fodrász Budapest, Nefelejts-utcza 27. sz.

00000362

Első cs. és kir. osztrák-magyar kizárólag szab.

Homlokzat-festék-gyár

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstr. 120. (saját házában).

Arany-érmekkel kitüntetve.

Főherczegi és herczegi uradalmak, cs. és kir. katonai intézőségek, vasutak, ipari-bánya és gyári társulatok, építési vállalatok, építőmesterek, egyszintűn gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E homlokzat-festékek, melyek mészben föloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában kilónkint 16 krtól fölfelé szállíttatnak és a mi a festék szintisztaságát illeti, azonos az **olajfestékkel.**

Mintakártya, egyszintűn utasítás kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, Váczi- körut 32. szám.

Ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült **gőzcséplő készleteit, „Millenium“** legujabb szerkezetü: **fükaszáló-, marokrakó- és kévekötö aratógépeit,** melyek föelönyei: *présölt aczéllemez-állvány, tégelyaczél-alkatrészek, jó és könnyen hozzáférhető, elpusztíthatlan szerkezet,* továbbá: a szab. osztrák-magyar államvasuttársaság resiczai mezögazdasági gépgyárában készült 3, 3½ és 4 lóerejü *gőzcséplő-készleteit.* Sack-rendszerü, aczélöntésü ekefövel ellátott **ekéit, „Boni“-féle** *kéttengelyü eketalyigáit, járgányos cséplő-készleteit, szecskavágóit* és egyéb mezögazdasági eszközeit.

FIGYELMEZTETÉS! Ezennel közhirré tesszük, hogy az összes ügynökeinktől, legyenek azok akár helyi ügynökök, akár utazó ügynökök, az eddig birt meghatalmazásokat **f. évi január hó 31-ével megvontuk** és azokat **ezennel hatálytalanoknak nyilvánitjuk.** Nevünkben és megbizásunkból tehát csakis azok járhatnak el, a kik 1900. február hó 1-e után kelt és általunk aláirt megbizással birnak és csupán oly jogkörrel, a melyre ezen irásbeli megbizás kiterjed. Nehogy a **közönség tévutra vezettessék** és **nehogy nevünkkel visszaélések történhessenek,** felkérjük mindazokat, kik velünk üzleti összeköttetésbe lépni óhajtanak, hogy mindenkitöl, a ki nevünkben eljár, **irásbeli meghatalmazásának felmutatását kérjék** s abba betekintést tenni sziveskedjenek.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

A duna-adonyi uradalomban 20,000 kéve verő és szegni való nád eladó, — venni szándékozók NEGRO G. ispánhoz Adony sziveskedjenek fordulni.

Szegnivaló nád kévéje . . . . 24 fillér.

Fedő nád kévéje . . . . . 16 fillér.

loco raktár DUNA-ADONY.

Ifj. SCHAUMANN JÓZSEF

ARANYOZÓ, MÁRVÁNYOZÓ, TEMPLOMDISZITŐ, TÜKÖR-, KÉP- és KÉPKERET RAKTÁRA

SZEKESFEHÉRVÁROTT,

Szt.-Imre-utcza 2. sz. (Barátok uj épületében.)

A fötisztelendő Clerus, magas nemesség s. t. kegyuraságoknak üzletemet zzives figyelmébe ajánlani bátorkodom.

Müvelem és elvállalom a templomdiszitésnek következő ágait:

Oltárépitészetet és oltárdiszitést,

uj oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szentsirok épitését aranyozását és festését,

minden stylben, beadott rajz vagy tőlem tervezett rajz után a legegyszerübb s a legdiszesebb kivitelig.

Lourdesi Mária-oltárok épitését.

Régi oltárok, szószékek, szobrok renoválását

ujonnan fából faragott szobrokat, ezeket pedig a megfelelő szinekben festve, gazdagon aranyozva, vagy egészen aranyozva.

☛ Nálam megrendelhetők mindennemü **olajfestményü képek** és **stáczió-képek.**

Tisztelt Schaumann Ur!

A paduai sz. Antal képre vonatkozó tudósitását köszönettel vettem s azt alkalmilag elhozatom.

Ezen alkalommal készséges örömmel tudatom, hogy a velenczei r. k. templom főoltárkép rámájának, valamint a gyertyatartóknak megaranyozásával nagyon meg vagyok elégedve s mindenkinek tetszését és dicséretét kiérdemelte; s igy önt bárkinek pártfogásába a legmelegebben ajánlom és ajánlhatom.

Velencze, 1899. nov. 14.

tisztelettel

Beleznay István,

plebános.

FENYŐHÁZA

(Liptó-megye.)

Állami nyaralótelep, éghajlati gyógyhely, vizgyógyintézet.

A Tátra-hegység fenyvesei közt védett helyen, üditő, pormentes völgyben fekszik Fenyőháza, a Nagy-Tátra gyöngye.

Idény: május 1-től október végéig. A szállodák egész éven nyitva állanak.

Szállás: (4 szálloda és 20 nyaralóban 210 modern és kényelmes szobával.) — Árak: julius-augusztusban naponkint 1 frttól 2 frt 50 krig. Elő- és utóidényben 25%-kal olcsóbb. Minden épület hegyi forrás-vizvezetékkel van ellátva.

Élelmezés: étlap, vagy megegyezés szerint. Egész penzió lakással julius és augusztust kivéve *személyenkint napi 2 frt.*

Szórakozásra: kiterjedt 80 klm. kocsizó, séta és erdei utak, gyógyterem, kávéház, 2 lawn tennis, diszes tekepálya stb. szolgálnak.

Fürdők: vizgyógyintézet, meleg fürdők, uszoda.

Vasut, posta, távirda helyben.

Megkeresésekre szivesen válaszol

Jahn Nándor, bérlő.

Nyomatott Debreczenyi Gyula könyvnyomdájában Székesfehérvárott, Iskola-u. 4. sz.

00000364